

BESLUT

2016-09-19

Dnr: 16/00456

SAKEN

Eftermiddag i P4 Dalarna och *Dalanytt*, Sveriges Radio P4 Dalarna, 2015-11-19, kl. 12.30, inslag om ett bostadsbolag; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslaget i *Dalanytt* fälls. Granskningsnämnden anser att det strider mot kravet på opartiskhet.

FÖRELÄGGANDE

Sveriges Radio AB ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

INSLAGEN

Inslaget i Dalanytt den 19 november 2015

I inslaget sa nyhetsuppläsaren följande.

I går påstod vd:n för bostadsbolaget [bostadsbolagets namn] i Avesta att en anställd där använt kriminella metoder för att få människor att betala svart för lägenhetskontrakt. Men Hyresgästföreningen Region Mitt har en helt annan bild och menar att hela företaget använder kriminella metoder. Den som jobbar på Hyresgästföreningen vågar inte ställa upp på en intervju i radio men så här säger en av representanterna till P4 Dalarna.

Därefter intervjuade reportern en anonym person från Hyresgästföreningen. Citaten från den anonyma personen från Hyresgästföreningen lästes upp av en annan person. Följande sades.

(Representant för Hyresgästföreningen) – I allra högsta grad tar de till kriminella metoder. De hotar sina hyresgäster med vräkning och även våld. (Reporter) – Hyresgästföreningen misstänker också att [bostadsbolagets namn] använder illegal arbetskraft. (Representant för Hyresgästföreningen) – Och de hyr ut utdömda lägenheter. Det vet vi. (Reporter) – Enligt Hyresgästföreningen använder bostadsbolaget korttidskontrakt där ett hyresbelopp står på kontraktet men en helt annan, högre summa, står på räkningen och hyresgäster har alltså berättat för

Hyresgästföreningen att de hotas med vräkning och till och med våld om de inte betalar. Hur många som har drabbats är ännu oklart. (Representant för Hyresgästföreningen) – Det här har pågått länge. Vi har uppmanat folk under flera år att gå till polisen när de blir utsatta för hot om våld och hot om vräkning.

Inslaget i Eftermiddag i P4 Dalarna den 19 november 2015

Inslaget inleddes med att programledarna sa följande.

(Programledare 1) – De märkliga turerna kring bostadsbolaget [bostadsbolagets namn] fortsätter. I går påstod vd:n i företaget att en anställd samarbetat med kriminella och tvingat hyresgäster att betala svart, bland annat för hyreskontrakt. I dag säger Hyresgästföreningen Region Mitt att det är företaget som använder kriminella metoder.

(Programledare 2) – Och de som drabbas av det här är ju i så fall de boende. Många av dem kommer från andra länder och anser sig ha blivit lurade av [bostadsbolagets namn] på stora pengar. Vi kan höra en av dem som sa så här till SVT Dalarna i går.

Därefter spelades en intervju med en hyresgäst upp. Hyresgästen sa bland annat att han hade blivit lurad på pengar. Reportern sa därefter följande.

Om vi tar lite bakgrund så kom det hela upp i ljuset när det kom uppgifter om att hyresgäster hade kallats till ett informationsmöte i måndags och i går pratade jag med vd:n för [bostadsbolagets namn], [vd:ns namn]. Han berättade då om att en anställd ska ha jobbat ihop med fem kriminella personer som med hot om våld tvingat personer att betala flera tusen kronor för att få hyreskontrakt och även betala pengar för om de till exempel vill ha ett fel i en lägenhet avhjälpt. Han sa också att folk är skräckslagna och att företaget har gjort en polisanmälan.

Ena programledaren sa sedan att det i dag var nya besked från Hyresgästföreningen. Reportern och programledaren sa därefter följande.

(Reporter) – De säger att kriminella metoder det är ungefär en del av hur det här företaget bedriver sin verksamhet. Enligt Hyresgästföreningen så förekommer det hot och ingen person på Hyresgästföreningen Dala Mitt vill träda fram med kritiken mot [bostadsbolagets namn]. Men flera personer där som vi har talat med berättar att det förekommer hot om vräkning och våld gentemot hyresgäster. Hyresgästföreningen har uppmanat de som blir utsatta för det att gå till polisen och anmäla det men det verkar inte finnas någon sådan polisanmälan ännu. Enligt Hyresgästföreningen använder företaget också korttidskontrakt där ett hyresbelopp står på kontraktet men ett helt annat och högre står på räkningen. Dessutom säger de att företaget hyr ut utdömda lägenheter. (Programledare 2) – Vad säger företaget själva om det här nu då när de här nya uppgifterna kommer fram? (Reporter) – Vd:n [vd:ns namn] reagerar i dag starkt mot Hyresgästföreningens version. Han avvisar helt den bild som Hyresgästföreningen målar upp och menar att det inte stämmer det som de säger. Jag har nu under eftermiddagen försökt upprepade gånger att få fatt i honom. Vi har talat med honom i telefon tidigare under dagen men då inte spelat in någonting. Tanken var nu att få en kommentar där han själv talar men det har inte gått att nå honom. Men han avvisar alltså bestämt och säger att det här stämmer inte.

I inslaget intervjuades därefter ett socialdemokratiskt kommunalråd i Avesta som bland annat sa att det varit mycket turbulens runt bostadsbolaget.

ANMÄLAN

Inslagen den 19 november 2015 har anmälts av det namngivna bostadsbolaget. Anmälaren anser att Sveriges Radio (SR) har tillåtit anonyma företrädare för Hyresgästföreningen rikta kritik och allvarliga anklagelser mot bostadsbolaget som bostadsbolaget inte getts möjlighet att bemöta. Först efter att anmälaren kontaktade SR fick bolaget möjlighet att bemöta kritiken. Då hade skadan redan skett. Hyresgästföreningens anonyma anklagelser har behandlats ensidigt på ett sätt som gör att Hyresgästföreningens version och synpunkter helt klart dominerar inslagen. Anklagelserna från de anonyma källorna har dessutom varit inkorrekta och bestått av vinklade åsikter.

Enligt anmälaren har bostadsbolaget och Hyresgästföreningen haft ett antal tvister genom åren och Hyresgästföreningen har genomgående haft fel juridiskt i sak. Det har i sin tur skapat en frustration inom Hyresgästföreningen och fått föreningen att göra allt för att skada bostadsbolaget. Bostadsbolaget har själv uppmärksammat aktuella oegentligheter och kriminella element genom att polisanmäla och avskeda en anställd. Hyresgästföreningen utmålar ändå hela fastighetsbolaget som kriminellt.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SR anser att inslagen överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet. SR anför följande.

SR P4 Dalarnas rapportering inleddes den 18 november då vd:n för bostadsbolaget gick ut och berättade att man haft en anställd som tillsammans med kriminella tagit betalt för hyreskontrakt och hotat och skrämt de utsatta till tystad. Detta inslag är inte anmält.

SR P4 Dalarna kontaktade i samband med detta hyresgäster och Hyresgästföreningen. De gav då en annan samstämmig bild av bostadsbolaget och menade att det var företaget som använde metoder som kunde ifrågasättas. SR P4 Dalarna talade med flera personer på Hyresgästföreningen som inte vågade ställa upp på intervju med röst och namn i radion. De berättade, oberoende av varandra, att de tidigare blivit utsatta för hot och tvivelaktigt beteende av olika slag.

Redaktionen försökte via telefon och mejl få tag på vd:n för kommentarer den 19 november. Han återkom dock först på eftermiddagen. Hans bemötande sändes så snart det var möjligt, inom ramen för eftermiddagsprogrammet i SR P4 Dalarna.

KOMMENTAR FRÅN ANMÄLARE

Anmälaren har getts möjlighet att kommentera SR:s yttrande men har inte hört av.

INFORMATION

Granskningsnämnden har tagit del av det inslag som sändes i *Eftermiddag i P4 Dalarna* den 18 november 2015 och som SR hänvisar till i sitt yttrande. I inslaget sa nyhetsuppläsaren följande.

Ja, det är alltså en härva med svarta pengar för hyreskontrakt som har rullats upp hos fastighetsbolaget [bostadsbolagets namn] i Avesta. Enligt företagets vd är det en person som har varit anställd i bolaget som tillsammans med kriminella personer tagit mellan fem och tiotusen kronor i betalning för kontrakt och sedan med hot skrämt de utsatta till tystnad. [Personnamn] är vd för [bostadsbolagets namn] och beskriver rädslan hos de som betalat med svarta pengar.

Därefter intervjuades vd:n som bland annat sa att de som hade betalat var mycket rädda och att bolaget försäkrade dem om att bostadsbolaget inte ville dem någon skada. Sedan sa nyhetsuppläsaren att vd:n hade lämnat över ärendet till polisen.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet). Kraven på opartiskhet och saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande. Om allvarig kritik riktas mot en klart utpekad part ska dock den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag, antingen genom att den kritiserade själv medverkar eller genom att en kommentar från honom eller henne redovisas.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Granskningsnämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att i inslagen i *Dalanytt* och i *Eftermiddag i P4 Dalarna* den 19 november 2015 riktade Hyresgästföreningen allvarlig kritik mot det aktuella bostadsbolaget. Kritiken bestod bland annat i att hela bostadsbolaget använde kriminella metoder. I inslaget i *Eftermiddag i P4 Dalarna* redovisade reportern att bostadsbolaget tillbakavisade anklagelserna. Nämnden anser att inslaget i *Eftermiddag i P4 Dalarna* på den grunden inte strider mot kravet på opartiskhet. Genom att bostadsbolagets uppfattning om den allvarliga kritiken inte redovisades i inslaget i *Dalanytt*, strider detta inslag mot kravet på opartiskhet.

Vad anmälaren anfört i övrigt medför inte att inslagen strider mot kravet på saktighet.

Detta beslut har fattats av Kristina Ståhl, Elisabet Bäck, Leif Hedman, Jan Holmberg, Nedjma Chaouche, Clas Barkman och Berivan Yildiz efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Kristina Ståhl

Johannes Wik